

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Šolski esej (najmanj 600 besed)

Sreda, 23. avgust 2023 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Priloga z izhodiščnim besedilom za razlagalni/interpretativni esej in konceptna lista so na perforiranih listih, ki jih kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje navodila za razpravljalni in razlagalni/interpretativni esej. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

1.	2.

Pišite v izpitno polo z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiv esej bo ocenjen z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 20 strani, od tega 1 prazno.

M 2 3 2 1 0 3 1 1 0 2

Konceptni list

Konceptni list

Konceptni list

Konceptni list

M 2 3 2 1 0 3 1 1 0 7

Priloga k izpitni poli 1 (M232-103-1-1)

Sofokles: Antigona (odlomek)

Sofokles: Antigona. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 26–33.

PRVA ZBORSKA PESEM – STAJANKA

ZBOR:

Mnogo je nedoumljivih skravnosti,
in vendar – ni globlje skravnosti kot človek:
čez sivega morja
viharni hrbèt,
pod divjim obokom rjovečih valov
utira si pot.
Zêmljo častito, najvišjo boginjo,
neuničljivo, neutrudljivo,
trpinči in s plugom obrača,
leto za letom jo reže z vprego mezgóv.

Jatam ptic lahkокrilih
in rodu zverjadi v divjini
zanke zalazne nastavlja;
zárod morjá globočin
v mreže spletene lovi
domiselní človek.
Z zvijačnostjo svojo obvlada
živino v planini, grivatemu konju
in gorskemu biku
tilnik uporni pod jarem upogne.

Govor je iznašel in misel,
begotno kot veter, in smisel
za red in zakóne v državi,
in toplo zavetje
pred mrazom neznosnim,
pred ploho nevšečno dežjá.
Vedno izhod si poišče,
nikdár ne zaide v zadrego,
le sredstva, da smrti bi utekel,
ne najde. A iz stiske bolezni
težko ozdravljivih
le našel je pot.

Bolj kot bi mislil,
je bister in spreten v rokách;
a spremnosti svoje obrača
zdaj v dobro, zdaj v zlo.
Kadar spoštuje domače zakone
in svete pravice bogov,
je mestu ponos in branik.
A mesta izmeček, če v svoji se trmi
z nesrečo spajdaš!
Kdor to mi počenja,
naj z mano ne stopa k oltarju,
naj v srcu ne najde sočutja!

DRUGI PRIZOR

Stražarji priženejo Antigono.

VODJA ZBORA:

Kakšno čudo nepojmljivo!
Lastnim očem ne verjamem –
in vèndar je res:
dekle, ki jo ženejo – kaj ni to Antigona?
Oj ti nesrečnica,
hčerka nesrečnega očeta Ojdipa!
Kakšno norost si storila?
Si se kraljevim zakonóm uprla?
So te pri tvojem početju prijeli?

STRAŽAR:

Tu je storilka. Ravno pri pokopu
smo jo zalòtili. A kje je Kreon?

Kreon prihaja skozi vrata palače.

VODJA ZBORA:

Glej, ravno v pravi hip prihaja iz hiše!

KREON:

Kaj je? Zakaj prihajam pravi hip!

STRAŽAR:

Nikoli se v življenju ne zarèci!
Razum na laž postavlja lastne misli.
Glej, jaz sem se pod vihro tvojih groženj
zaklel, da zlepa več ne pridem predte.
Pa se mi sreča je nasméhnila,
da večje niti v sanjah nisem upal.
Že spet sem tu, čeprav sem se zaklinjal.
Glej to dekle: ko urejala je grob,
sem jo ujel. Zdaj nismo žrebali:
jaz sam sem jo zasačil, nihče drug!
Zdaj, knez, jo vzemi, sodi in kaznui,
kot ti je dragó, meni pa dovôli,
da odidem prost in rešen vsake krivde!

KREON:

Kako in kje si to dekle zalotil?

STRAŽAR:

Ona ga je zagrebla! Zdaj veš vse.

KREON:

Se prav zavedaš, česa jo dolžiš?

OBRNITE LIST.

STRAŽAR:

Videl sem, kako je zoper tvoj ukaz zagrebla truplo. Sem zadosti jasen?

KREON:

Natanko mi povej vse, kar si videl!

STRAŽAR:

Takole je bilo. Ko sem se vrnil,
smo vsi prestrašeni od tvojih groženj
pometli prst, ki krila je mrliča,
in s tem razgalili trohneče truplo.
Da ne bi veter v nas zaudarjal s smradom
trohnobe, sedli smo za robom griča
in s psovkami se zmerjali med sabo,
če kdo na svojo je dolžnost pozabil.
Čas se je vlekel ... Že je sončna obla
dosegla vrh neba, pričela žgati,
kar iznenada divji piš se dvigne,
vrtinči pesek, puli listje z vej,
besni, pošastno pleše čez ravan,
ozračje vse v oblak prahu zagrne.
Mižali smo, kot bi bil božjastni.
Ko se naposled je vihar polegel,
tam stalo je deklet in vzdihovalo
z bridkó predirnim glasom, kakor ptica

ko najdé gnezdo oropano mladičev.

Tako je tarnala, ko je uzrla razkrito truplo, vmes pa klícala bogov prekletstvo nad skruniteľom.

Nato z dlanmi je suho prst nasula
in iz lepo izdelanega vrča

na truplo trojen pitni dar izlila.

Ko to uzremo, planemo za njo,
jo zgrabimo – a ona se ne ustraši;
obtožimo jo, da je to storila

že prej in zdaj; in ona ne taji,
meni v veselje – in na žalost hkrati.
Nič xi, n-ču, n-ču, n-ču, n-ču, n-ču,

Ni vecje sreće, kot će ubežis
neubij: vendar tudi bližnjega

pogublji, vendar tudi bližnjega ne bi rad v zlo pehal. A več kot vse velja, da rešiš svojo lastno kožo.

KREON:

Antigoni.

Pa ti – ti, ki oči povešaš v tla –
priznaš ali tajiš? Si to storila?

ANTIGONA:

Storila sem in tega ne tajim.

1. RAZPRAVLJALNI ESEJ

ODGOVORITI NA NASILJE Z NASILJEM?

*/.../ zlo se v zlu rodi in nadaljuje v novo zlo
v nikoli sklenjeni verigi.*

(D. Smole: *Antigona*)

Predstavite odnos antagonistika do protagonistke v dveh dramah iz maturitetnega sklopa. Primerjajte oblike nasilja, ki se pojavljajo v obeh odnosih, in pojasnite družbeno sprejemljivost prikazanega nasilja v času, ki ga prikazujeta drame. Povzemite, kako se na dilemo v naslovu eseja odzoveta obe protagonistki. Ali kot mladostnik 21. stoletja zagovarjate tak način upora protagonistk zoper nasilje?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsegajo najmanj 600 besed.

2. RAZLAGALNI/INTERPRETATIVNI ESEJ

Sofokles: Antigona (odlomek)

Sofokles: *Antigona*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 26–33.

Povzemite dogajanje v odlomku in ga povežite s predhodnimi dogodki v tragediji. Pojasnite, kako je v odlomku z različnimi slogovnimi sredstvi in z zgradbo stopnjevana dramatičnost. Na podlagi odlomka označite Kreona in stražarja ter se opredelite do moralnosti njunega ravnanja v tragediji. Utemeljite, na ravnanje katere osebe iz tragedije bi lahko navezali vsebino zadnje kitice zborske pesmi. Komentirajte aktualnost sporočila zborske pesmi.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsegajo najmanj 600 besed.

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

NASLOV IZBRANEGA ESEJA

M 2 3 2 1 0 3 1 1 1 2

M 2 3 2 1 0 3 1 1 1 3

13/20

M 2 3 2 1 0 3 1 1 1 4

M 2 3 2 1 0 3 1 1 1 5

15/20

M 2 3 2 1 0 3 1 1 1 6

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

M 2 3 2 1 0 3 1 1 1 7

17/20

M 2 3 2 1 0 3 1 1 1 8

M 2 3 2 1 0 3 1 1 1 9

19/20

M 2 3 2 1 0 3 1 1 2 0